

PsittaScene

EXTRA BIJLAGE BENELUX

Van de directeur (pag.2)

Mike Reynolds is altijd véél meer geweest dan oprichter van de World Parrot Trust. Vanaf dat hij in 1989 de Trust bedacht, is hij de inspiratie geweest achter praktisch alles wat we hebben gedaan, zowel als voornaamste supporter, organisator, schrijver, leidsman en woordvoerder voor als ons werk.

Het overlijden van Mike is een intens verlies voor de Trust en alles daaromheen. Wederom heeft hij ons geïnspireerd terwijl we dieper in de historie van de Trust zijn gedoken en zijn over het algemeen bredere bijdragen tot bescherming. Lang voordat de meeste van ons zich bewust waren van zo'n opdoemende crisis – zóver terug als de jaren 60 – Mike verkondigde Mike zijn groeiende bezorgdheid over het welzijn van wilde papegaaien en de hoognodige noodzaak voor betere verzorging voor diegene in gevangenschap. Over de daaropvolgende 40 jaar handelde hij naar deze bezorgdheid en visie door niet alleen door het bedenken en oprichten van de Trust maar ook zoals zichtbaar wordt op de volgende pagina's, door de inspanningen van ontelbare andere mensen over de gehele wereld te inspireren en te steunen.

Bij de Trust zijn we uiterst dankbaar voor alle hartverwarmende bedankjes en bijdragen die we hebben ontvangen ter gedachtenis aan Mike, en de familie Reynolds, Audrey, Alison en Nick – zijn vooral dankbaar voor jullie velen lieve condoleances. We hebben hun wensen zowel op de website als hier op pag. 3 weergegeven.

Hoewel we in de verleiding waren dit hele nummer te wijden aan het leven van Mike en zijn doelstellingen, besloten we het midden te houden tussen zijn verhaal en het doel van zijn toewijding – de papegaaien. Het is ons gevoel hoe Mike het gewild zou hebben – het nummer te delen met de Palmkaketoe en de Blauwkeel ara's, twee van zijn meest favoriete soorten.

Zoals iedereen, die het geluk had tijd met hem door te brengen wist, dat Mike een uitzonderlijk charmante, geestige en intelligente man was die positief enthousiasme bracht voor alles wat hij in het leven aanpakte. Hij voorzag de Trust van dezelfde energie, gevoed door zijn liefde en devotie voor de papegaaien. We kijken vooruit naar de problemen die deze opmerkelijke vogels tegemoet zien en slechts hopen dat we kunnen voortleven in overstemming met zijn levenslange droom om de papegaaien voor eens en altijd te redden.

Jamie Gilardi

Directeur

Einde van een tijdperk (pag. 3)

Met intens verdriet, kondigen wij het overlijden van Mike Reynolds aan, ondernemer en campagnevoerder voor wildlife, die de World Parrot Trust heeft opgericht.

Hij is in vrede gestorven op zaterdag 14 april thuis in Paradise Park, het wildlife reservaat wat hij creëerde in Cornwall, UK.

Mike richtte de World Parrot Trust op als een middel om de vogels waar hij van hield te helpen. Hij kocht zijn eerste papegaaien in de jaren 60 en kwam al snel tot de ontdekking dat het boeiende, intelligente vogels waren die zelden de verzorging en attentie kregen, die ze nodig hadden als huisdier. Op dat moment kon hij niet

bevroeden dat papegaaien zo'n groot deel van zijn leven zouden gaan innemen en dat zijn werk invloed zou hebben op het houden van dieren en de toekomst van zeldzame soorten in het wild zeker te stellen.

Er werd een besloten familiebegrafenis gehouden op 20 april. Mike had precies aangegeven dat hij een kist wilde van gevlochten wilgenhout en er moest jazz gespeeld worden. De kist was versierd met bloemen en gekleurde veren verzameld in Paradise Park en zijn as werd begraven binnen de Victoriaanse ommuurde tuin in Paradise Park.

De familie heeft de "Mike Reynolds Memorial Fund" in het leven geroepen en verzocht dat donaties aan de World Parrot Trust worden gedaan in plaats van bloemenkransen.

Op een later tijdstip zal er een feest gegeven worden met wijn, hapjes en jazz muziek voor de familie en vrienden om zijn leven te gedenken en vaarwel te zeggen.

Mike laat zijn vrouw Audrey, kinderen Nick, Helen, Alison en Kate plus vier kleinkinderen en vier achterkleinkinderen achter. Hij laat tevens een bredere familie van medewerkers achter in Paradise Park en bij de World Parrot Trust – sommige hebben het Park en de Trust met hem opgebouwd gedurende de tientallen jaren dat ze bij hem in dienst waren.

Leven en nalatenschap (pag. 4-8)

De reclameman

Na in Britse legerdienst geweest te zijn, werkte Mike op een reclamebureau aan het begin van de commerciële televisie. Zijn meest memorabele en de langst bestaande creatie was de "Milky Bar Kid". In 1961 leidde Mike het team die dit figuur ontwikkelde en schreef de woorden voor de tune die hem 40 jaar lang op televisie begeleidde. De "Milky Bar Kid" komt de laatste 40 jaar vaak terug in "topreclame"lijsten en is pas geleden opnieuw gelanceerd.

Vinden van het Paradijs

Tijdens zijn reclametijd begon zijn fascinatie voor de schoonheid en uitstraling van de papegaaien. Hij bezat verschillende paren vogels en begon te dromen om met zijn familie te verhuizen naar Cornwall, waar ze veel vakantie hadden doorgebracht, om een "paradijs" op te zetten waar hij kon toegeven aan zijn liefde voor vogels en het met bezoekers delen. Het vinden van ruimte en acceptatie in het stadje Hayle aan de zee was geen gemakkelijke taak, maar uiteindelijk vond Mike Glanmor House. In 1973 opende hij daar Bird Paradise en in 33 jaar veranderde hij het in een bekroond toevluchtsoord voor zeldzame vogels, wat dé toeristische topattractie werd in Cornwall.

Bouwen van een gemeenschap en nalatenschap

Een na opening van Bird Paradise (later Paradise Park genoemd) formeerde Mike de Cornwall Association of Tourist Attractions (CATA). Zijn doel was om bezitters van attracties te laten samenwerken en kwaliteitseisen op te stellen. In een tijd toen Cornwall nog weinig attracties had, deden er 7 mee. Nu 30 jaar later is CATA een gerespecteerde organisatie met méér dan 40 leden.

De toewijding van Mike voor de gemeenschap van Cornwall en voor de opzet van een eerste klas vogelpark hield nooit op terwijl hij het park bleef verbeteren. Stallen werden omgebouwd tot een pub en brouwerij – de "Bird in the Hand" – wat zijn deuren opende in 1977, werk verschaft, een jaarlijks inkomen en een populaire lokale pub. Een aantal lokale mensen heeft langdurig werk in Paradise Park, sommige al méér dan 30 jaar. Kortgeleden, in een niet aflatende poging toerisme het hele jaar door te verbeteren, voltooide Mike wat later bleek de grootste investering te zijn, die hij ooit had gedaan, om de toekomst van het Park veilig te stellen. De aanvulling met de JungleBarn in Paradise Park vervulde de visie van Mike over het hele jaar door, een overdekte ruimte voor families die het Park bezochten. Het nieuwe gebouw huisvest een uitgebreide speelruimte voor kinderen, drie gigantische glijbanen en een speciale knuffelruimte. Met een café, vier party/vergaderruimten en een buitenbalkon heeft de JungleBarn heel noodzakelijke, fulltime banen gecreëerd en het is een plaats waar mensen samenkomen voor een bezoek en genieten van veilig, energierijk spel. Een "no junk food politiek" en gezonde eetkeuzes dragen bij aan de waarde van de familiebelevens.

Pogingen van Mike om maatstaven voor toerisme op te stellen, voor gehandicapten en de lokale bevolking, werden in 2005 door de Cornwall Tourist Board gehonoreerd, toen Paradise Park werd gekozen als de "Visitor Attraction of the Year" in Cornwall.

Vanaf het begin herkende Mike dat Paradise Park niet alleen familie amusement verschaft, maar ook een uitstekende gelegenheid voor hen was om meer te weten te komen over bescherming van zeldzame dieren. Er

werden zo groot mogelijke volièeres gebouwd en kleurrijke en informatieve borden en dagelijkse onderhoudende evenementen die allemaal te maken hebben met de liefde voor wildlife. Door sterke links met plaatselijke scholen te creëren, heeft betekend dat studenten van alle studierichtingen stageplaatsen vinden bij de verzorgers. En omdat de dieren zelf de sleutel zijn tot bescherming, maken alle zeldzame soorten die in het Park worden gehouden aangesloten bij een studbooksysteem, waarbij de nakweek vaak wordt geruild met andere dierentuinen om zodoende de genetische diversiteit binnen de gevangenschappopulaties te behouden.

World Parrot Trust

Doordat hij steeds meer wist over de positie van de papegaaien in het wild, besloot Mike dat deze vogelfamilie een hardnekkige poging nodig hadden indien de meest kritische soorten gered wilden worden met definitief uitsterven. In 1989 richtte hij de World Parrot Trust (WPT) op met als doel de papegaaien in het wild te behouden en het welzijn van gevangen vogels zeker te stellen. Mike en zijn vrouw Audrey zorgden voor genoeg fondsen om de Trust te starten, en bovendien gratis kantoorruimte en faciliteiten.

Onder zijn leiding, eerst als eredirecteur en later als voorzitter, is de Trust gegroeid tot een beschermingskrachtcentrale met vertegenwoordigers in 10 landen, duizenden leden en beschermingsprojecten voor papegaaien over de hele wereld.

Gedurende het eerste jaar zette de WPT zijn aanvankelijk beperkte middelen in voor de zeldzame Echoparkiet op Mauritius. Met minder dan 15 stuks over in het wild, was deze unieke parkiet vermoedelijk de zeldzaamste. WPT is doorgegaan met dit project te steunen, waarbij meer dan £ 120.000 werd geïnvesteerd in veldwerk en zorgde voor assistentie van erkende experts uit Engeland en daarbuiten. Nu zijn er iets meer dan 300 Echoparkieten *Psittacula eques* op Mauritius. Het was precies deze mate van herstel waar Mike een noodzaak voor had gezien toe hij de WPT oprichtte en het succes met de Echoparkiet moedigde hem aan door te gaan met vele projecten elders in de wereld.

Begin 1990 hoorde Mike van de positie van papegaaien in het Caribisch gebied en ontwikkelde een project om lokaal begrip op te wekken en beschermende trots voor deze vogels door gebruik te maken van bussen als mobiele schoollokalen. De daaropvolgende vijf jaar werden er vier bontgekleurde papegaaienbussen uitgerust met levendige interactieve panelen, spelletjes en video's, waarbij de eerste drie bussen werden gedoneerd aan de eilanden St. Lucia, St. Vincent en Dominica. Het succes van deze nieuwe benadering voor bescherming bracht niet alleen een ommekeer teweeg in het geluk van de bedoelde papegaaienpopulatie, maar een belangrijke prijs van het BBC Wildlife tijdschrift.

Als mijlpaal voor alle papegaaien gaf Mike Reynolds persoonlijk de aanzet voor het 1ste Parrot Action Plan. Het Parrot Action Plan is een handboek die de bedreigingen voor papegaaien in algemeenheid beschrijft, de status van specifieke soorten in detail en een richting voor hun herstel. Mike zorgde voor een bijeenkomst van papegaaienexperts van over de hele wereld om dit wapenfeit van samenwerking af te ronden. Het uiteindelijke Plan hielp een richting te bepalen die WPT en andere beschermingsgroepen nog steeds volgen.

Terwijl kritisch bedreigde soorten speciale aandacht nodig hadden, herkende Mike tevens de grotere dreiging die bijna alle papegaaien treffen: de internationale handel in wilde papegaaien voor de dierenhandel. Zich zorgenmakend over de dreiging van de wilde populatie vogels en de miljoenen vogels die elk jaar in de handel sterven, startte Mike een campagne om de import van wilde papegaaien voor de Europese dierenhandel een halt toe te roepen. Sinds november 2000 heeft WPT deze campagne op vele fronten nagestreefd door een coalitie te vormen met meer dan 200 NGO's en samengewerkt met zowel de lidstaten en de Europese Commissie om oplossingen te ontwikkelen. Om de positie van de wilde papegaaien in de schijnwerpers te zetten en de mensen bewust te maken van de rol van Europese importen, lanceerde de Trust World Parrot Day die plaatsvond in mei 2004. Dierentuinen over de hele wereld namen deel aan de viering en een bus met open dek zorgde voor versiering op Trafalgar Square. Supporters met hun huisdierpapegaai liepen daarna naar Downing Street om de petitie van de Trust, die tienduizenden handtekeningen van tientallen landen, die opriepen voor een stop op import van wilde vogels.

Een tijdelijke ban (vanwege de vogelgriep) in oktober 2005 gaf nieuwe beweegkracht aan de campagne en het voortdurende werk van de WPT werd beloond in januari 2007 toe de Europese Unie een permanente stop aankondigde vanaf 1 juli 2007.

British Wildlife

Gehoorgevend aan grote zorg om bescherming van vogels dicht bij huis zette Mike Operation Chough op met als doel de Cornish Chough, de nationale vogel van Cornwall, die na vele jaren van teruggang uiteindelijk in het Graafschap uitstierf in 1972. Het project richt zich op het bestuderen van deze oorspronkelijke standvogels van de kust en nog steeds in Wales voorkomen en vogels terug in Cornwall te vestigen.

Het kweken van de Chough *Phyrrhacorax phyrrhacorax* in gevangenschap bleek een moeilijke zaak, maar Mike drong aan op het ontwikkelen van nieuwe en succesvolle technieken en een proefvrijlating van zes vogels werd gedaan in 2003. Onlangs hebben de Choughs een blijkbaar natuurlijke rekolonisatie gemaakt in Cornwall en Operation Chough heeft zich gericht op educatie en publiciteit over onderwerpen zoals habitattherstel.

De enorme bijdrage die Mike heeft geleverd aan de economie van Cornwall en natuurlijke erfgoed door het creëren van Paradise Park en de World Parrot Trust kan niet worden overdreven. Zijn unieke visie in het creëren van een vogelbeschermingpark en constante blik om het te park te perfectioneren en zijn rol in de gemeenschap hebben generaties bezoekers van geprofiteerd, zowel lokaal als internationaal. Zijn met succes opgerichte World Parrot Trust zet de UK op de kaart als leider in bescherming en welzijn van papegaaien. Het is een jaarlijk zeldzame persoon die zoveel tot stand kan brengen met zo'n gratie en creativiteit.

Mike heeft zonder twijfel Engeland en de wereld op een diepgaande en betekenisvolle wijze beïnvloed.

Bestuderen van Palmkaketoes (pag.10-13)

Door Steve Murphy

Het is gemakkelijk te begrijpen waarom de WPT uit ongeveer 350 papegaaiensoorten als logo de Palmkaketoe koos. Kijkend naar het gedrag van een man terwijl hij zijn repertoire afwerkt, van oorverdovend fluiten, trommelen met een stok tot vreemde menselijke begroetingen met zacht geklak en gemurmel doet je denken dat je naar een gesprek luistert. Het kijken naar een broedpaar dat in alle rust elkaars veren verzorgt op hun nest in het afnemende licht vertelt je zonder twijfel dat Palmkaketoes heel goed emoties kunnen vertonen, zij hebben ze waarschijnlijk net zo nodig als wij. De Palmkaketoe is werkelijk een spectaculaire verschijning die alles vertegenwoordigt wat wild is en waard is te beschermen. En nog maar pas zijn we begonnen kennis te vergaren over hun wilde manieren.

WPT was de belangrijkste sponsor van mijn afstudeer onderzoek dat een hele tijd geleden in 1999 begon, voornamelijk nabij Iron Range National Park, op Cape York, Australië. De doelstellingen waren relatief recht door zee – te weten te komen wat we nodig

hadden om de Palmkaketoes *Probosciger aterrimus* en hun leefgebieden beter te beheren. Ik wist toen nog erg weinig, dat dit voorrecht zo'n wijd en gevarieerd werk zou inhouden; van de wildernis van Papoea Nieuw Guinea tot ondervinding opdoen van exemplaren in musea over de hele wereld, die door grote en beroemde biologen werden verzameld. Ik keek als brand regelmatig nesten vernielden waar ik weken voor nodig had gehad om ze te vinden. Dan net zo plotseling zag ik nesten gemaakt door tropische orkanen. Maar bovendien betekende dit project dat ik maanden kon leven in één van de rijkste biologische en belangrijkste delen van Australië, intussen een kijkje nemend in de persoonlijke levens van deze fantastische papegaaien.

Een combinatie van dagelijks de nesten en in de nesten kijken, infrarood video bewaking legden kritische aspecten van de ecologie van de Palmkaketoe bloot. Bv., de mannen van elk nest dat ik onderzocht zaten overdag constant op de eieren, terwijl poppen de nachtronde overnamen. Bij diverse gelegenheden was ik getuige van

rivaliserende mannen die actieve nesten bezochten om daarbij weggejaagd te worden door de broedende vader, vaak in een wolk van rookkleurige veren. Er waren tevens verschillende gevallen waarbij hun ei of zelfs het kleine, naakte kuiken in de nestkamer vertrapt werd gevonden. Wat zou de reden zijn van deze agressie? Het antwoord, klaarblijkelijk, ligt met begrip voor de schaarste van hun kostbare bron – de nestholte en karakteristieke nestplatforms waar ze, uniek onder bijna alle papegaaien, letterlijk honderden uren doorbrengen om te bouwen en te onderhouden. Het platform, wat wel 2m diep kan zijn, wordt gemaakt door het paar (hoewel voornamelijk de man) waarbij ze versplinterde twijgen en takken in de boomholte laten vallen. De platforms zelf zijn een staaltje van kunst – een fundering van grote twijgen 20, 30 of 40cm lang, worden eerst in de boomstam gegooid en op een bepaalde manier versnipperd waarbij honderdduizenden vermalen twijggjes worden verkregen. Aan het eind van bouwproces, ziet het platform eruit als een prachtige droge ondergrond gemaakt van

lucifers, die zelfs de meest pietluttige meubelmaker zou aanspreken. Voor iedereen die natuurlijk een moesson heeft meegemaakt, is de reden duidelijk – het is een slimme poging om de overvloedige regenval de kans te geven door de holte te stromen, waarbij de inwoners hoog en droog blijven. Twee andere grote papegaaien die op Cape York leven, de Edelpapegaaien *Eclectus rotarus* en de Grote Geelkuifkaketoes *Cacatua galerita* hebben zo'n strategie niet, met doorweekt en vaak rampzalig gevolg. Alles bijelkaar vertegenwoordigt het nestplatform een enorme investering zowel de constructie als het onderhoud (om het poreus te houden). Dat betekent aan de ene kant dat als je een nieuwkomer bent in het gebied of als je zojuist je nest bent kwijtgeraakt, het de moeite waard kan zijn om te proberen je het vlijtige werk van je buurman toe te eigenen. Aan de andere kant als je die buurman bent zijn de honderden uren hard werken het waard er voor te vechten. Ondanks deze veelbetekenende investering in de nestholte en platform, was ik getuige van een steeds toenemende lijst van vernielde nesten bij elke ronde van inspectie. Tussen 1999 en 2005 werden ruwweg 26% van alle nesten uit de circulatie genomen. De hoofdoorzaak was brand, wat voornamelijk door de mensen wordt aangestoken. De reden dat mensen brand stichten zijn wisselend en vaak gecompliceerd. Aboriginal mannen van de naastgelegen gemeenschap van de Lockhart River brandden hun land vroeg in het droge seizoen (mei tot juli) af, waarbij ze een gewoonte navolgen die hun voorvaderen al eeuwenlang hadden gedaan. Dit houdt het land open en blijkbaar meer bewoonbaar, en vermindert “oprukken” van regenwoud. Het had ook onbedoeld voordeel voor

de Palmkaketoes, omdat zij een voorkeur hebben voor open bosgrond. Een serie luchtfoto's van de Tweede Wereldoorlog laat zien, heel overtuigend, dat veel gebieden van droog open bosgrond op Cape York nu zijn bedekt met regenwoud. De timing van deze inbreuk valt samen met het stoppen van het traditioneel afbranden door Aboriginals begin 1900. Eens ondersteunden deze bosgronden een dichte bevolking Palmkaketoes, gelijk aan die gebieden van bosgrond die zijn ontsnapt aan de invasie waar ik onderzoek doe. Aboriginal mannen en rangers in het National Park steken regelmatig bestaande bosgrond aan om het oprukken van regenwoud in te dammen en open bosgrond te behouden. Bij sommige gelegenheden branden ze ook af om het “verloren” bosgronden met regenwoud terug te claimen, vaak met een intensiteit van grote branden. Hoewel de reden goedbedoeld is, veroorzaken deze branden, door hun regelmaat en intense verschillen vaak evenredig verlies in de vorm van askleurige omtrekken waar de nesten van de Palmkaketoes hebben gestaan. Het lijkt dat er een balans is tussen een brandregime dat het land “open” houdt en een regime dat of te vaak of te heet is, met als resultaat verlies van nestbomen. Begin 2005 toen het veldwerk goed begon te lopen, overtrof het aantal vernielde nesten diegene die werden gecreëerd. Maar op dat moment, in een vloek en een zucht, raasde met 200km per uur een enorme tropische storm Monica genaamd door het gebied. Binnen een paar uur werden er meer potentiële nestbomen gecreëerd dan er waren verdwenen in de laatste jaren: 16 verdwenen in de 6 jaar in het hele onderzoeksgebied van ca. 1000ha en 23 potentiële nieuwe nestplaatsen werden gecreëerd ten gevolge van een

storm in een proefgebied van 122ha.

Wonderlijk genoeg werd maar één van mijn oude nesten naar beneden gehaald door de storm. Zelfs de meeste verrotte nesten bleven overeind – nesten waar ik in moest klimmen met behulp van een getuigde ladder zodat mijn gewicht de boom niet zou raken. Maar voorzichtigheid is geboden wanneer we deze resultaten interpreteren. Het is waar dat er een soort van balans lijkt te bestaan tussen regelmatig verlies van bomen en de dramatische en episodische gebeurtenissen zoals orkanen. Maar ik kon slechts onderzoek doen naar potentiële nestbomen gecreëerd door de orkaan en het blijft afwachten hoeveel hiervan werkelijk bonafide nestbomen worden. Ten tweede is het aantal actuele nestbomen, die zijn vernield in het centrum van de orkaan niet bekend (ik kon daar niet komen) maar kan behoorlijk zijn. Ten derde is het aantal potentiële nestbomen die vernield worden door de orkaan moeilijk te bepalen en kunnen variëren van grondvochtigheid en andere factoren. Tenslotte, en het belangrijkste, de mogelijkheid voor een orkaan om nieuwe nestbomen te creëren is geheel afhankelijk van een voldoende aantal grote bomen in het landschap dat een proces is dat deels bepaald wordt door onze oude vriend, regelmatig afbranden. Hoe brand precies gerelateerd is aan het tot stand brengen en herstel van grote oude bomen is onduidelijk, en heeft verder onderzoek nodig, snel. Als niets anders toonden branden en orkanen me hoe dynamisch de wereld van Palmkaketoes werkelijk in elkaar steekt. Ze lieten me zien hoe snel ik mijn denkwijze kon wijzigen, als ik dacht een onvoorstelbaar verlies van hun belangrijkste bron (de nestboom) te moeten noteren, kreeg ik een

diepgaand begrip over de balans die er bestaat van door een orkaan veroorzaakte nestcreatie, wanneer er genoeg tijd bestaat tussen de gelijkmaking. Het leek of tijd een thema was dat Palmkaketoes goed begrepen. Ze leken nooit haast te hebben. Ze legden slechts één ei en de meeste broedpogingen (76%) faalden vanwege natuurlijke oorzaken, zoals predatie van grote hagedissen. Ze lijken tevens om het jaar te broeden. Hiertegenover staat hun lange levensduur. De enige bekende gegevens over Palmkaketoes zijn uit gevangenschapvogels; de oudst bekende gevangen Palmkaketoe is een pop van 56 jaar oud die in Londen Zoo leeft. Een Palmkaketoe man in gevangenschap in een Australische dierentuin bereikte volgens zeggen 80-90 jaar. Hoewel speculatief worden Palmkaketoes in het wild waarschijnlijk 40 tot 60 jaar oud en van belang, ze blijven waarschijnlijk heel hun leven vruchtbaar. Maar hoe staat het met vroeger? Wat is er gebeurd met deze “langzaam levende” zwervende vogels door de eeuwen heen, toen hun habitats nog veel dynamischer was dan we tegenwoordig zien? De laatste paar honderdduizend jaar, regenwouden slonken over hun hele gebied tot kleine winderige stukjes terwijl de Aarde afkoelt en uitdroogt. Tezelfdertijd stukken land die we als separaat beschouwen werden aan elkaar verbonden door landenbruggen. Onvoorstelbaar, hoewel het lijkt of Nieuw Guinea en Australië de laatste 250.000 jaar voor 95% van de tijd bijelkaar zijn gevoegd, dankzij de ondiepte van de moderne zeeën. Wat heeft dat voor effect gehad op de Palmkaketoe populaties? Om dit te beantwoorden moest ik naar hun DNA kijken.

DNA is één van de meest invloedrijke middelen die ten dienste staan van de ecologen. Sommige vormen van DNA (er zijn er een paar) kan worden gebruikt op dezelfde wijze als wij mensen achternamen gebruiken om familiestambomen te traceren. En gelukkig voor mij bevindt dit DNA zich nog in de exemplaren van musea die meer dan een eeuw oud zijn. Het analyseren van DNA van museumexemplaren en bloed van kuikens die ik afnam in het veld vertoonden één erg belangrijk resultaat: genetisch lijken de meeste Palmkaketoes erg op elkaar. Waaronder vogels die gevonden zijn in Cape York, oostelijk Nieuw Guinea en zelfs de Aru eilanden, dat drijft halverwege tussen West Papua en Australië. In feite zouden alle Palmkaketoes ten oosten van deze strook land Bird's Neck genoemd, (wat Vogelkop Peninsula van de rest van Nieuw Guinea scheidt), beschouwd moeten worden als één soort *Probosciger atterimus atterimus*. De enige andere tegenwoordig geaccepteerde ondersoort die enige waarde heeft is *Probosciger atterimus goliath* die zich verspreidden westelijk van Bird's Neck, plus de offshore eilanden van Misool, Salawatti en Waigeo. Waarom is dit zo? Waarom zouden Palmkaketoes op Vogelkop Peninsula, dat constant bij de rest van Nieuw Guinea heeft behoord, zó genetisch verschillen? Het antwoord ligt niet op de bodem van een ondiepe oceaan maar op die van een erg diepe oceaan. Twee diepe golfdalen naderen op korte afstand beide zijden van de Bird's Neck. Deze golfdalen hebben ervoor gezorgd dat slechts een licht verval van zeeniveau (=75m) de Bird's Neck kan verbreden dan wat nu te zien is en dit is slechts twee keer binnen de

laatste 250.000 jaar voorgekomen. Dus kan men aannemen dat de Bird's Neck de meeste tijd gedomineerd werd door bos met bergsoorten waarin de Palmkaketoe niet zou leven, en dat dit bos werd ingeklemd tussen twee diepe golfdalen, wat zelden een doorgang toestond. Dus Palmkaketoes en veel andere soorten aan beide zijden van deze barrière behielden hun genetische kenmerken. Palmkaketoes hebben een streepje voor bij veel vogelaars, natuurvorsers en aviculturisten. Vaak is hun enige ervaring met ze uit boeken maar de indruk er niet minder indrukwekkend, omdat de omschrijvingen en plaatjes onveranderlijk zó indrukwekkend zijn. Een goed voorbeeld is in Parrots of the World door Joe Forshaw en Bill Cooper. De tekening is inspirerend en de tekst evenredig aansprekend: “Spectaculair en vorstelijk zowel in verschijning als in gedrag, Palmkaketoes zijn het meest indrukwekkend van alle papegaaensoorten, vooral wanneer je ze tegenkomt in hun natuurlijke habitat”. Inderdaad dit is precies hoe ik vond dat ze zijn. Of in boeken óf in het wild, Palmkaketoes laten werkelijk een onuitwisbare indruk achter in je hoofd. Hopelijk zullen de inzichten die ik heb ontdekt helpen die indruk een beetje langer in stand blijft. De WPT kent als enige onderzoek toe als dat van mij te steunen, dat meer dan drie jaar duurt waar zoveel onderzoeksinstituten mee te kampen hebben. Hoe kunnen we anders vogels bestuderen, die net zo'n gecompliceerd leven leiden als dat van ons, en even lang?

De lat hoger leggen

Na zes seizoenen in het veld groeit onze kennis naast onze resultaten voor de uiterst bedreigde Blauwkeel ara (pag.14-17)

Door Toa Kyle

In zes veldseizoenen van het bewaken van nesten van ara's heb ik eigenlijk nooit een kuiken zien uitvliegen. Dit seizoen was ik vast besloten – ik bewaakte vijf achtereenvolgende dagen één nest in de hoop dit speciale moment te zien. Het kuiken van dit nest was een plaaggeest. Het klom naar de top van de zichtbare opening en oefende in het volle zicht met zijn vleugels. Het deed me een beetje denken aan een jongetje dat zijn eerste duik van de hoge duikplank neemt. Het keek de kat uit de boom op de rand van de nestingang, zich naar voren buigend waarbij het zijn vleugels spreidt, intussen lichte aanmoedigende kreetjes van de ouders die vlakbij zaten. Toen het kritieke punt naderde waar het óf zou vliegen óf zou vallen, trok het zich terug, zijn vertrek op het laatste moment afbrekend. De batterijen van de camera stopten uiteindelijk het filmen van dit “bijna uitvlieg” ritueel over de periode van vijf dagen. Op de ochtend van de zesde dag kwam ik bij de nestboom aan om te ontdekken dat er geen ara's waren, geen ouders of kuiken. En dus het eerste uitvliegen van de ara blijft een ongrijpbare, mysterieuze gebeurtenis voor mij. Ik ben blij te kunnen melden dat het broedseizoen van 2006 voor de Blauwkeel ara's *Ara glaucogularis* in Bolivia het meest productieve was die we de afgelopen vijf jaar hebben gehad, met zes kuikens van de vier succesvolle nesten. Omdat we kunnen rekenen op ongeveer 80 vogels in totaal waar we mee werken in Bolivia, vertegenwoordigt dit schijnbaar kleine aantal kuikens eigenlijk een belangrijke vermeerdering voor het

herstel van de soort. Natuurlijk met elk voorbij veldseizoen proberen we de lat hoger te leggen met oog voor wat we kunnen bereiken voor het herstel van deze soort in het wild, dus zijn we vooral blij dat de prestatie van de vogels dit jaar strookt met onze verhoogde verwachtingen. Ik keek uit naar het seizoen van 2006 om 2005 te verbeteren, wat vol nieuwe uitdagingen zat zoals het bereiken van tere nestholten in palmen (zie PS Vol.17-1). In 2005 mislukte vijf van de zes actieve nesten die we lokaliseerden in het laatste stadium van uitbroeden. Van de nesten die mislukten stonden sommigen onder water vanwege hevige regenval en sommigen waren geplunderd door toekans. We zagen ook dat de meeste nesten slecht van kwaliteit waren, die gevonden werden in dode motacú palmen. Deze nesten zijn moeilijk om mee te werken uit management oogpunt omdat ze moeilijker in te klimmen zijn omdat ze geen takken hebben om touwen over heen te slingeren. Ze zijn tevens geneigd voorover te vallen bij sterke wind omdat ze dood zijn en weinig wortels hebben. Dit seizoen was ik ook benieuwd om te zien hoe de ernstige droogte in 2005 invloed zou hebben op nestpogingen in het broedseizoen van 2006. Over het algemeen is de fruitproductie lager in het jaar na een droogte. Omdat Blauwkeel ara's voornamelijk fruiteters zijn en geen zaad verteren zoals de meeste papegaaien, kan een lage fruitproductie het aantal nestpogingen verlagen omdat schaarste aan voedselbronnen nestelende koppels minder in staat stellen hun jong groot te brengen.

Ik was nieuwsgierig te weten hoe het aantal nestpogingen in 2006 in vergelijking met het vorige seizoen zou zijn.

Een goed jaar

We vonden dit jaar in totaal 14 potentiële nesten. We bepalen een “potentieel nest” als een ingang wordt gebruikt door een Blauwkeel ara. Zeven van deze paren legden ook eieren, wat een trend is over de 3 afgelopen seizoenen. Dus lijkt het erop dat de droogte van 2005 geen nadelig effect heeft gehad op nestpogingen in 2006. Van deze zeven actieve nesten produceerden vier paren in totaal 6 kuikens en de resterende nesten hadden te lijden van een of andere predatie. Evenals voorgaande broedseizoenen blijft predatie de voornaamste reden van het mislukken van nesten. Alle bekende bedreigingen voor deze nestelende paren zijn wijdverspreide soorten zoals de Toco toekans en de Grootoor uilen en geen van beiden zijn bedreigd met uitsterven. Het grote probleem hierbij is dat gewone soorten met succes in leven blijven over de rug van het jong van de ernstig bedreigde soorten. Dit is een gebied waar we actief moeten doorgaan met beheren door aanhoudende pogingen deze dieren te ontmoedigen om de nestsites van de Blauwkeel ara te bezoeken en de ouders en het kuiken te beschermen tegen het voortdurende lastigvallen. Gerichter management zal in de toekomst nog steeds belangrijker worden, waaronder stropen en verplaatsen van aanhoudend predatoren.

Full house

Eén van de interessante dingen van dit seizoen was het aantal nesten met meer jongen. In de voorgaande jaren hadden we slechts een enkel jong zien uitvliegen. Het gemiddelde aantal jongen per nest dit seizoen was 2,3. Uit twee nesten zagen we zelfs drie jongen uitvliegen. Het derde uitgevlogen jong in één van de nesten werd door het nestelende paar genegeerd. We hielden het een paar dagen in leven met extra voer, maar het stierf nadat er op een nacht een koufront passeerde. In het andere nest waar er drie jongen waren werden zowel het tweede als het derde kuiken genegeerd en jammer genoeg kwamen we te laat om ze van de honger te redden. Het lijkt of er een grens is aan het aantal jongen wat Blauwkeel ara's willen of kunnen voeren en dit lijkt samen te gaan met andere papegaaien. Als dat zo is, wijst deze waarneming er sterk op dat voor grote legsels het overleggen in een ander nest van dezelfde soort of langdurig met de hand grootbrengen de enige manier is om de kuikens te helpen tot ze uitvliegen. We hopen in de toekomst toestemming te krijgen om verwaarloosde kuikens van nesten over te kunnen leggen in andere nesten of voor handopfok en vrijlating. Klaarblijkelijk is elk kuiken dat uitkomt van de Blauwkeel ara en kan uitvliegen in het wild van belang voor het herstel van de soort.

Overstromingsverzekering

We konden dit jaar om verschillende redenen meer nesten door de incubatietijd helpen. Als eerste het weer werkte mee. In 2005 waren er een paar verschrikkelijke "nestdodende" stormen die ervoor zorgde dat dode bomen omvielen of overstromden. Dit seizoen kochten we een 12m uitschuifbare ladder die handig was om

nestholtes in dode palmen te bereiken, iets wat niet betrouwbaar konden doen in 2005 vanwege de vrees dat de palm zou omvallen als we langs touwen omhoog zouden klimmen. We waren ook meer actief tijdens het uitbroeden. In 2005 waren we altijd bezorgd dat we zouden zorgen voor verlaten van het nest door naar boven te klimmen om te draineren terwijl het nest was bezet. Nog steeds met zorg handelend, maakten we drainage in alle nesten dit seizoen. Door meer gericht management en het voordeel van minder stormen, geen enkele holte overstromden in 2006. Bovendien hadden we maar twee motacú dode palmnesten dit seizoen, in vergelijking met het afgelopen seizoen vier, en naar onze mening zijn motacú palmen van slechte kwaliteit. D.w.z. voor de eerste keer in vier veldseizoenen zagen we dat uit deze soort nesten met succes een jong uitvloog.

Kopstukken

Doorlopend analyseren van kopstudies van Blauwkeel ara's heeft belangrijke informatie opgeleverd over de nestgewoontes van de soort. WPT-Canada heeft een digitale camera gedoneerd met een optische zoom en een beeldstabilisator, waardoor we goede kopstudies van de Blauwkeel ara's hebben kunnen maken. Deze digitale technologie is vooral van nut omdat foto's kunnen worden bekeken in het veld en vergeleken met andere van de afgelopen jaren. Tot op heden hebben we 35 stuks gefotografeerd, wat ongeveer de helft van de bekende vogels is in het studiegebied. Door vergelijk van de foto's van de afgelopen drie veldseizoenen hebben we ontdekt dat de nestbomen niet altijd worden gebruikt door dezelfde paren in opeenvolgende jaren en dat paren waar jongen uitvliegen in 2004 geen poging deden in 2005

maar dan opnieuw broedde in 2006. Dit wijst erop dat bij de Blauwkeel ara's de kuikens een heel jaar bij hun ouders blijven, waarna ze opnieuw broeden. Met duidelijke foto's kunnen we de belangrijkste kenmerken van elke kop apart leren kennen en de geschiedenis nagaan van specifieke vogels zonder ze te hoeven vangen en te ringen. Als we deze studie kunnen voortzetten, kunnen we misschien doen wat Jane Goodall deed voor de chimpansees (hoewel ik nog niet zover ben dat ik de vogels namen geef zoals "David Blauwbaard"). Een voordeel voor de studie van de Blauwkeel ara's is dat hun patroon van de kopveren gecompliceerder zijn (5-6 lijnen achter het oog), in vergelijking b.v. met de Blauwgele ara's (die slechts 3 rechte lijnen hebben) zodoende meer herkenbare patronen voor elk apart vormen. Blauwkeel ara's zijn tevens te onderscheiden in sekse (mannen zijn groter ca. 800gr; poppen 600gr.), we kunnen dus over het algemeen mannen onderscheiden in het veld wat niet iets is waarvan je op aan kunt bij ander ara's. Onze studie is de eerste die bevestigt dat bij wilde Blauwkeel ara's de pop broedt. Dit is waarschijnlijk voorspelbaar gebaseerd op waarnemingen in gevangenschap maar is moeilijk te bewijzen geweest in voorgaande studies van wilde ara's.

Sterfte

Eén storende trend dit seizoen was onze waarnemingen van dode of gewonde Blauwkeel ara's. We vonden de restanten van één aangevallen vogel, waarschijnlijk een jong dat in 2004 was uitgevlogen. We zagen dit jong regelmatig rond het nest van de ouders toen ze op hun nest zaten in 2006. Na het vinden van het karkas en de veren van de Blauwkeel ara zagen we het jong rond het nest van de ouders nooit meer. In een

ander geval zagen we een pop van een potentieel nestpaar met een bebloede kop en nek. We weten niet wat de ouders aanvalt (of probeert aan te vallen). Twee mogelijke schuldigen zijn Grootoor uilen en Kuifcaracaras. De caracaras zou onwaarschijnlijk lijken omdat ze over het algemeen aaseters zijn. Maar ik was op een ochtend getuige van een onsuccesvolle aanval van caracaras op een paar Blauwgele ara's *Ara ararauna* tijdens het broedseizoen van 2006. Ook dit jaar verloren we een jong van vier weken oud aan predatie toen het te groot was (450gr) voor een toekan of "crane hawk" om te doden of uit het nest te halen. De lering uit deze waargenomen sterfte is dat het noodzakelijk is meer kuikens te laten uitvliegen in het wild om de werkelijke vijanden, slecht weer, ziekte en ouderdom te compenseren.

Verhalen van een ex-stroper

Vanwege natte wegen waren we gedwongen een grote omweg te maken op de terugweg naar Trinidad na een maand in het veld. Deze langere route leidde ons door een stad waar ik nog nooit was geweest, we hielden er een dag rust om te bij te komen van de inspanning in de modder de voorgaande dag. Natuurlijk trokken we de aandacht door rond te rijden in een modderige, witte truck met een zes meter langer ladder erop gebonden. Toen ik uitlegde aan een inwoner wat we aan het doen waren, raadde hij aan een ex-stroper van ara's op te zoeken, die actief was in de jaren 70 en 80. Ik vond hem ook nog en hij bleek een schat aan informatie te zijn over de geschiedkundige status van de Blauwkeel ara's waar hij actief was geweest. Andere ex-stroppers hadden me verteld dat de Blauwkeel ara's in de Llanos de Moxos, waar ze inheems zijn,

altijd zeldzamer waren dan de Blauwgele ara's en de Groenvleugel ara's *Ara chloroptera*. Helemaal niet volgens deze man. Hij vertelde me van een klei lick waar hij groepen Blauwkeel-, Blauwgele- en Groenvleugel ara's had zien komen in gelijke aantallen van 20 stuks gemiddeld, meestal onafhankelijk van elkaar. Deze verklaring is fascinerend omdat de eerste cijfers zijn die ik heb gehoord van Blauwkeel ara's die klei eten en als zijn aantallen accuraat zijn, betekent dit dat het idee dat de aantallen Blauwkeel ara's gelijk kunnen zijn aan die van de Blauwgele ara's in een bepaalde site geen waanbeeld is. Het tij keren zodat deze aantallen in de toekomst beter in balans komen is daarom een realistische doelstelling voor dit project. De truc is opnieuw meer Blauwkeel ara kuikens in het wild te krijgen.

Nestboxen

In een poging om de vogels te voorzien van alternatieven voor de motacú palmen hingen we 15 nestboxen op aan het begin van het seizoen. Het ontwerp van de boxen, waaronder een metalen plaat aan de ingang, met als doel de grotere arasoorten buiten te sluiten, o.a. Blauwgele ara's die Blauwkeel ara's in aantal overschrijden met een factor van zes tegen één waar Blauwkeel voorkomen. Blauwgele ara's concurreren tevens met de Blauwkeel ara's voor voedsel en natuurlijke nestholtes, dus nestboxen die hun aantallen vermeerden zijn ongewenst. Omdat toekans zorgen voor de belangrijkste nestpredatie maakte we nestingang hellend naar 45o. Toekans hebben instabiele zitpoten (in tegenstelling tot ara's) en kunnen niet in de ingang zitten van de nestbox en erin klimmen onder deze hoek. Eind december werden

slechts twee van deze boxen gebruikt door ara's, helaas door Blauwgele ara's. We maakten de platen van de ingang met de kleinste diameter die we bij nesten van Blauwkeel ara's in het wild hadden gezien (9,8cm) maar schijnbaar moesten we ze nog kleiner maken. Eén nieuwe nestholte dit seizoen was slechts 8,3cm breed zodat het paar zijdelings erin moest! Bovendien hingen we de nestboxen op tijdens de maanden augustus en september. We zagen dat tijdens deze maanden de meeste nestelende Blauwkeel ara's al hun keuze hadden gemaakt voor natuurlijke nesten. Hopelijk zullen een paar van deze boxen volgend jaar in gebruik zijn. Als dat zo zal zijn, hoeven we ze niet zo intensief te controleren als we doen bij natuurlijke nesten (om predatie te voorkomen). Herinner je dat in het programma van de Echoparkiet *Psittacula eques* ze experimenteerde met wel 100 ontwerpen voordat de vogels ze uiteindelijk accepteerden.

Politiek en bescherming

Uiteindelijk kan een discussie over 2006 niet compleet zijn zonder de politieke situatie in Bolivia te vermelden. De huidige president, Evo Morales, is de eerste inheemse president van Bolivia die ooit is gekozen. Hij is een socialist die nauw verwant is aan Hugo Chavez van Venezuela en Fidel Castro van Cuba. Hij is van plan grote stukken land weer in bezit te nemen, die als onproductief wordt geacht of illegaal verkregen, en ze aan het arme volk te herverdelen. Hierover maken de veeboeren in Beni zich zorgen die hoofdzakelijk al het land claimen waar de Blauwkeel ara's voorkomen. Om het nog ingewikkelder te maken, is een grote afscheidingsbeweging in het oostelijk departement van Bolivia terrein aan het winnen. Deze

departementen willen eigenlijk meer regionale autonomie. Als de federale regering autonomie niet toestaat in de nabije toekomst, is burgeroorlog niet uit de sfeer van mogelijkheden te halen. Hoewel werken in Bolivia op zijn minst moeilijk is, een gewapend conflict kan betekenen het opschorten van veldwerk met de Blauwkeel ara's totdat er weer veiliger omstandigheden aanbreken. Over het geheel denk ik dat dit seizoen een succes is geweest. Voor het eerst hebben we nesten gezien met meerlingen. We hebben ook gezien dat deze tweede en derde jongen die sterven in het

beginstadium door uithongering vanwege verwaarlozing door de ouders mogelijk kunnen profiteren van meer intensief management. Ik zal aan de Boliviaanse regering de noodzaak voorstellen deze kuikens intensiever te begeleiden, waaronder de mogelijkheid ze over te brengen naar andere nesten van Blauwkeel ara's, of zelfs de jongen grootbrengen in gevangenschap. Met het idee dat we deze vogels in het wild kunnen vrijlaten, terwijl we de maximum voorzorgen nemen om zodoende de overdracht van ziekte naar andere vogels te miniseren. In gevangenschap grootgebrachte

jongen moeten wegwijs gemaakt worden, wat betekend dat ze moeten leren om voedsel te zoeken en vijandigheid te vermijden, maar ik geef ze liever deze kans van overleven in plaats van ze in het nest te laten waar hun vooruitzichten op zijn minst mager zijn. Dit soort acties zal gecompliceerd zijn en hebben meer fondsen en expertise nodig, maar we denken dat het een belangrijk onderdeel kan worden in de toekomst om het aantal van uitgevlogen kuikens elk jaar te verbeteren, en uiteindelijk het herstel van de soort.

Vertalingen Ria Vonk

PS: Vanwege vakantie is deze PsittaScene in de Benelux later dan normaal!